

## 1. Innledning

Vi viser til Kulturdepartementets høringsnotat av 17. mars 2016 og senere underretning hvor høringsfrist er satt til 1. september 2016. På vegne av Discovery Networks Norway AS (Discovery) innleveres dette høringssvaret.

Discovery støtter behovet for en forenkling av dagens lov, hvor man i lovteksten vil finne avklaringer på rettsstillingen i ulike situasjoner. På enkelte områder synes imidlertid for mye av premissene fastsatt i forarbeidene, og kommer ikke i tilstrekkelig grad frem av lovteksten. Dette gjelder presiseringer og forutsetninger blant annet for bestemmelsene knyttet til spesialitetsprinsippet, bevisbyrde, rimelig vederlag og sitatrett.

Discovery ønsker å legge til rette for ordninger som medfører at opphavere og utøvere kan leve godt av sin skapende virksomhet og støtter departementets uttalte hovedmål om å sikre rettighetshavere inntekter og legge til rette for investeringer i kreativt innhold.

Discovery er avhengig av at opphavere og utøvere sikres trygge og gode rammevilkår, da disse er viktige bidragsytere innenfor det audiovisuelle området.

Det kan imidlertid virke som om departementet ikke helt når frem med sin målsetning i lovforslaget.

Departementets anslag i høringsnotatet synes å basere seg på et bilde av en rettighetssituasjon hvor opphaveren alene, på egen regning og risiko, skaper et verk og ønsker tredjeparts bistand for utgivelse av verket, uten støtte fra fag- eller rettighetsorganisasjoner.

Situasjonen i markedet Discovery befinner seg i er imidlertid ganske annerledes. Avtaler inngås *før* verket er skapt. Avtalene er i all hovedsak basert på *tariff- og rammeavtaler* forhandlet mellom kompetente og sterke avtaleparter. Ved produksjon av audiovisuelle verk engasjeres en rekke opphavere/utøvende kunstnere som i både art og omfang har svært ulike oppgaver i prosessen med å ferdigstille produksjonen. Investeringer i norske

produksjoner er svært kostnadskrevende. *Betaling* for arbeidsinnsats med tilhørende rett til utnyttelse skjer samtidig, og *i forkant* av, at produksjonene blir gjort tilgjengelige.

Det finansieres og produseres norsk audiovisuelt innhold for flere milliarder hvert år. Disse investeringene føres tilbake i form av inntekter til produsenter, rettighetshavere og andre bidragsyttere til produksjonene.

For å verne om slike investeringer og sikre videre investeringer i norsk innholdsproduksjon, må det legges til rette for forutsigbare og stabile rammevilkår. Vi har tidligere påpekt nødvendigheten av å ta hensyn til de næringspolitiske konsekvensene i arbeidet med revisjon av åndsverksloven. Discovery kan ikke se at slike næringsmessige behov er tilstrekkelig reflektert i lovforslaget.

Discovery mener at det er en overhengende fare for at lovforslaget ikke bare vil svekke norsk verdiskapning i den audiovisuelle sektoren, men også svekke denne gruppen av rettighetshavere sine muligheter til å kunne leve av sin virksomhet. Lovforslaget vil antagelig virke mot sin intensjon og uttalte formål om å sikre rettighetshavere inntekter og legge til rette for investeringer i kreativt innhold.

Summen av departementets forslag medfører en sterk forrykking av balansen mellom opphaver og den som finansierer og investerer i norsk innhold. Opphavers og utøvende kunstners posisjon styrkes på bekostning av den som investerer og finansierer i opphavsrettigheter.

Discovery kan ikke se behovet for å gjøre så omfattende inngrep i den alminnelige avtalefriheten, slik det som foreslås. Discovery mener at inngrepene er av en så omfattende karakter, på tvers av det som ellers gjelder på det sivilrettslige området, at forslagene må understøttes av en utredning for behovet og konsekvensene av forslagene. Dette gjelder spesielt virkningene lovforslaget vil medføre for audiovisuell produksjon. Det er særlig forslagene knyttet til utvidelse av spesialitetsprinsippet, innføring av en bevisbyrderregel, krav til rimelig vederlag, tilbakeføring av rettigheter, innføring av en vederlagsbestemmelse

ved siden av de alminnelige erstatningsreglene, innføringen av en regel om dobbel erstatning og begrensninger i avtalefriheten på en rekke områder, som vil skape store utfordringer i den audiovisuelle sektoren.

Usikkerheten som skapes gjennom disse lovforslagene, og den foreslåtte utvidelsen av avtalelisensordningen, vil medføre kollektivisering av rettighetsforvaltningen. Dette vil drive opp vederlagsnivået for audiovisuelle produksjoner gjennom økt rettighetsbetaling.

Realiteten vil være at de som investerer i audiovisuelt innhold må redusere antall produksjoner for å finansiere økte rettighetskostnader. Resultatet blir derfor at antall produksjoner blir færre og det vil bli færre sysselsettingsmuligheter for denne rettighets-  
havergrupperingen.

Som del av en global aktør med tilgang til kompetanse, ressurser og stabile rammebetingelser utenfor Norge, vil en innføring av det foreslåtte lovutkastet tvinge Discovery til å vurdere å legge produksjoner i andre markeder. Dette er ikke en ønskelig situasjon for Discovery, det norske produksjonsmiljøet eller til fremme av norsk kultur og språk.

Proessen til grunn for dette lovforslaget har ikke vært optimal. Den har vært preget av korte frister og liten mulighet til å komme med innspill og avklaringer.

Det hadde vært ønskelig å se lovforslaget i sammenheng med den forestående EU-revisjonen, samt at forskrifter til loven ble sendt på høring sammen med høringsnotatet. Først på den måten ville det vært mulig å danne seg et helhetlig bilde av rettighetsreguleringene som skal sette rammevilkårene for den audiovisuelle sektoren.

Som følge av den tiden som er stilt til rådighet, og høringsnotatets omfang, har Discovery begrenset høringsuttalelsen til å omfatte forhold som i vesentlig grad berører vårt virksomhetsområde.

## **2. Lovens kapittel 1**

### **Lovens formål – forslaget § 1-1**

Discovery støtter forslaget om innføring av en generell formålsbestemmelse i loven. Det hadde imidlertid vært ønskelig at investeringsvernet ble presisert på den måten at loven skal legge til rette for trygge og forutsigbare rammevilkår for investering i åndsverk og nærstående rettigheter.

## **3. Lovens kapittel 2**

### **Offentlig overføring – forslaget § 2-2**

Departementet foreslår innført et nytt begrep for tilgjengeliggjøring i form av å innføre "offentlig overføring" som en ny kategori tilgjengeliggjøring til allmennheten.

Discovery er prinsipalt imot å endre innarbeidet terminologi da dette vil skape usikkerhet i bransjen og uklarhet i forhold til eksisterende avtaler. Dette har også vært departementets begrunnelse for å ikke innføre en slik endring tidligere.

Dersom forslaget opprettholdes, forutsettes det at begrepet ikke innebærer en ny opphavsrettslig handling, men at det er en del av, og en innsnevring av, det eksisterende tilgjengeliggjøringsbegrepet.

Det kan synes som om departementet forutsetter at endringen vil få tilbakevirkende kraft, ettersom det bes om høringsinstansenes innspill på i hvilken grad forslaget vil få betydning i forhold til eksisterende avtaler.

Det bes derfor om at departementet klart presiserer i forarbeidene at endringen ikke skal ha tilbakevirkende kraft. I motsatt fall må det gis en rimelig frist før en slik bestemmelse trer i kraft, slik at man settes i stand til å gjøre nødvendige endringer i inngåtte avtaler.

### **Åndsverk uten vern – forslaget § 2-12**

Discovery slutter seg til NRKs uttalelse og forslag til formulering på dette punktet.

### **4. Lovens kapittel 3**

#### **Produsentretten – lovens § 3-5**

Discovery slutter seg til TV2s uttalelse på dette punktet.

#### **Vederlagsretten - § 3-6**

Discovery slutter seg til NRKs uttalelse på dette punktet.

#### **Kringkasters rettigheter – forslaget § 3-7**

Discovery slutter seg til TV2s uttalelse på dette punktet.

### **5. Lovens kapittel 4**

#### **Avgrensning av opphavsretten, parodiunntak**

Discovery slutter seg til NRKs uttalelse på dette punktet.

## Avgrensning av opphavsretten – forslaget § 4-1

I forslaget annet ledd har departementet lagt til grunn at når et verk offentliggjøres, kan dette skje i det omfang formålet «krever». Discovery mener dette er en for snever regulering i forhold til dagens digitale samfunn og vil skape usikkerhet med henhold til omfanget av offentliggjøringen. Det avgjørende må være om bruken er «berettiget» i forhold til det som var formålet med overdragelsen av rettigheten. Discovery ber derfor om at «krever» erstattes med «berettiget» i § 4-1 annet ledd.

## Sitatretten – forslaget § 4-22

Departementet foreslår eksisterende lovbestemmelse om retten til å sitere fra åndsverk videreført i uendret form. Departementet uttaler følgende om sitatrettens virkeområde:

*"I mange tilfeller vil informasjonsformålet kunne ivaretas gjennom referat fremfor sitater som gjengir venede elementer. Ut fra hensynet til opphaveren, anser departementet at sitatretten fortsatt bør være snever for verk der sitering lett kan true opphaverens økonomiske interesser, typisk for verk som etter sin art egnet til å virke som blikkfang, illustrasjon og lignende, som for kunstverk og fotografier. For slike verk er det også foreslått videreført særlige regler om adgang til gjengivelse ved dagshendinger og i andre situasjoner. Departementet anser derfor at det ikke bør kunne siteres vederlagsfritt fra slike verk for å illustrere, utdype eller berike en fremstilling."*

...

*"Også for verk der det foreslås særlige regler for gjengivelse fra etter §§4-23 til 4-26, vil det kunne være tilfelle hvor det kan siteres etter den alminnelige sitatregel der de hensyn som ligger bak sitatregelen gjør seg særlig tungt gjeldende. Det kan f. eks. være tilfeller der det er av stor samfunnsmessig betydning å formidle korrekt informasjon, der det er urimelig å kreve samtykke, eller hvor samtykke vanskelig kan*

*innhentes, og hvor rettighetshavernes berettigede interesser ikke taler mot gjengivelse uten samtykke og vederlag."*

Dette er uttalelser som i realiteten begrenser sitatrettens rekkevidde og som angir et for snevert anvendelsesområde i strid med både EMK artikkel 10 og uttalelser fra Høyesterett.

Discovery mener prinsipalt at det burde innføres en bestemmelse i tråd med det amerikanske "fair use prinsippet" og at bestemmelsen bør omformuleres slik at det eksplisitt fremgår at det er tillatt med sitat som skjer i saker av allmenn interesse så lenge bruken ikke innebærer en *illojal økonomisk utnyttelse* av verket.

Det innebærer et vesentlig inngrep i både ytringsfriheten og redaktøransvaret dersom myndighetene skulle kunne gripe inn og bestemme innhold og form i hvordan mediene ønsker å presentere en sak. Det bør derfor tydeliggjøres i forarbeidene at sitatretten også omfatter fotografiske stillbilder og levende bilder, samt at dette gjelder på alle områder og ikke bare i saker av «stor samfunnsmessig betydning».

I produksjonen av underholdningsprogrammer er det et praktisk og ofte forekommende tilfelle at man ønsker å bruke illustrasjon i form av klipp fra andre kringkastere eller produksjonsselskaper i presentasjonen av profilerte deltakere, f. eks. i form av korte glimt fra dennes karriere eller fra begivenheter/øyeblikk vedkommende er kjent for.

Det er ingen grunn til at denne bruken ikke skulle omfattes av sitatretten, så lenge det gjøres i tråd med en god skikk-standard og ikke mer omfattende enn formålet betinger. Dette tilsier at man alltid må vurdere om sitatene som ønskes benyttet er relevante i forhold til det man ønsker å belyse eller illustrere, og at man heller ikke viser mer enn det som er nødvendig for at seerne skal huske eller gjenkjenne det som illustreres. Benyttet på denne måten kan vi vanskelig se at dette kan true opphavsmannens interesser eller innebære noen økonomisk utnyttelse av verket.

For øvrig slutter Discovery seg til NRKs uttalelser knyttet til grensene mot ytrings- og informasjonsfrihet.

## **Avtalelisens – forslaget §§ 4-32 og 4-34**

### Generelt

Det har vært et bærende opphavsrettslig prinsipp at klarering av opphavsrettigheter skal skje individuelt ved kilden, dvs. primært hos den enkelte opphavsmann. Det er også viktig å understreke at de kollektive ordningene i realiteten innebærer en begrensning i avtalefriheten for opphavsmennene og for brukerne.

Prinsippet om avtalefrihet og individuell klarering ser man komme til uttrykk i forarbeidene til endringslov til åndsverkloven da det ble innført regler om generell avtalelisens i § 36. I kommentaren til de enkelte bestemmelsene fremgår det hva angår § 36 av Prop.69 L (2014-2015) at:

*"Forutsetningen for at bestemmelsen skal få anvendelse, er at det vil være upraktisk eller umulig å klarere rettighetene til den aktuelle bruken av opphavsrettslig beskyttet innhold gjennom individuelle avtaler med rettighetshaverne eller deres organisasjoner (dvs. uten avtalelisensvirkning). Dersom forholdene ligger til rette for at rettighetene kan klareres på slik måte uten anvendelse av avtalelisens, kan bestemmelsen ikke benyttes."*

Prinsippet gjentas i Høringsnotatet på side 213:

*"Rettighetshaverorganisasjonene vil ikke representere samtlige rettighetshavere, slik at alle rettigheter heller ikke kan klareres gjennom avtale med organisasjonene. I situasjoner der individuell klarering er upraktisk eller umulig vil imidlertid reglene om avtalelisens kunne være en løsning."*



Discovery vil påpeke at lovforslagets ordlyd i tilknytning innføring av avtalelisens for audiovisuelle produksjoner gir inntrykk av å bygge på et prinsipp om *kollektiv klarering* som lovens primærordning. Dette til tross for det som fremgår av høringsnotatet og de tidligere forarbeidene, jfr. sitatene ovenfor.

Formålet med avtalelisensen burde komme klarere til uttrykk i de relevante lovbestemmelsene eller i fellesbestemmelsen i § 4-36, nemlig at den kan kun benyttes der det er *upraktisk* eller *umulig med individuell klarering*. Når det i stedet gis uttrykk for en ordning der det etableres en kollektiv forvaltning av rettigheter hvor opphavere aktivt må reservere seg, uthuler dette lovens klare utgangspunkt og det prinsippet som har vært rådende.

Dersom departementet har ment at terskelen er lavere for å anvende den audiovisuelle avtalelisensbestemmelsen enn det som gjelder for anvendelse av den generelle avtalelisensen, oppfatter Discovery dette som at departementet gir rettighetshavere en sterk oppfordring til økt kollektivisering av klarering av audiovisuelt innhold. Departementet må ikke bidra til å etablere ordninger som legger forholdene til rette for konkurransebegrensende samarbeid og en mer komplisert og sammensatt rettighetsklarering av norske produksjoner.

Retten til opphaveren og retten til avtalelisensorganisasjonene må sees i sammenheng med både opphaverens behov og den monopolsituasjon avtalelisensorganisasjonene har i dag.

Konsekvensen av slike monopolsituasjoner er åpenbar og har kommet til syne gjennom en rekke rettsvister de siste ti årene. Dette har medført skadevirkninger av både økonomisk og praktisk karakter for opphaveren så vel som for brukerne av rettigheter.

Innføringen av en audiovisuell avtalelisens synes å fjerne skillet mellom kringkasting og videresending. Discovery mener dette er uheldig. Skillet er godt egnet for å fastsette når det er hensiktsmessig med kollektiv klarering av rettigheter (videresending av utenlandske kanaler som ikke er klarert for Norge) og der det er praktisk med individuell klarering

(kringkasting). Begrepene er teknologinøytrale, objektive og overlater derfor lite til skjønnsmessige vurderinger.

Dersom skillet mellom kringkasting og videresending fjernes, vil det åpne for ny klarhet om rettighetsklarering og for nye rettighetskonflikter. Dette blant annet som følge av at bestemmelsen må sees i sammenheng med forslaget om rimelig vederlag, samt at den enkelte rettighetshaver kan nedlegge forbud mot lisensieringen. Én enkelt rettighetshaver kan på den måten settes i stand til å hindre utnyttelsen av en audiovisuelle produksjon i strid med interessen fra øvrige rettighetshavere. Dette vil være en svekkelse av investeringsvernet.

Uklarheter i lovverket fører til at rettighetsorganisasjoner holder tilbake rettigheter, for på den måten å legge klarering av disse til kollektiv forvaltning. Ved innføring av de foreslåtte lovbestemmelsene frykter Discovery at dette vil føre til en situasjon innen det audiovisuelle området hvor det presses frem økte vederlag, selv der bruken både er forutsigbar, rimelig og naturlig.

Den balansen som er nødvendig i ethvert økonomisk marked er ikke tilstrekkelig reflektert i lovutkastet og det foreligger ingen vurdering av de økonomiske konsekvensene knyttet til den foreslåtte styrkingen av de kollektive organisasjonenes posisjon. Det er sentralt at aktører i næringslivet, som står for en vesentlig del av inntektene til norske opphavsmenn, har klare og forutberegnelige vilkår.

Dersom bestemmelsen skulle bli videreført må det presiseres i loven eller forarbeider at rettighetshavere eller deres organisasjoner ikke kan nekte individuell klarering under henvisning til avtalelisensinstituttet med det formål å la rettighetene klareres kollektivt. Dette vil i så fall kunne rammes av konkurranseretten.

### Klareringsorganisasjoner:

Det er trolig bred enighet om at dagens kriterier for hvem som kan inngå avtalelisens er for vage. Den nye loven bør søke en klarhet som innebærer at departementet i minst mulig grad blir tillagt skjønsmessig adgang til å godkjenne eller underkjenne slike organisasjoner.

I det nye forslaget § 4-36, tredje ledd innføres det et nytt vilkår for godkjenning samt at et av de eksisterende vilkårene endres. Slik Discovery forstår det skal godkjenning nå skje gjennom en kombinasjon av en egnethetsvurdering og et representasjonskrav. Godkjenning skal gis for 10 år av gangen.

Discovery anser ikke dette for å være en tilfredsstillende ordning. Det fremstår som en svak garanti for egnethet at denne vurderingen gjøres med 10 års mellomrom. Egnetheten til en organisasjon og hvem den representerer kan potensielt gjennomgå store endringer på kort tid. Selv om det gis en godkjenning bør det således også foreligge en lovfestet mulighet til å trekke tilbake godkjenningen dersom organisasjonen (over en periode) ikke er egnet eller ikke representerer et tilstrekkelig antall opphavsmenn.

Hva som ligger i "*egnet*svurderingen" bør klargjøres mer enn det som er tilfellet i lovforslaget. Det bør fremgå av forarbeidene at departementet må vurdere;

- den enkelte kollektivavtale som ligger til grunn for at organisasjonen søker avtalelisens
- om denne kollektivavtalen er i samsvar med de grunnleggende konkurransereglene og kravene i CRM direktivet.

Dette medfører at departementet må ta stilling til om avtalen organisasjonen har inngått med sine medlemmer eller den representasjonsfullmakten som er avgitt er gyldig, tilstrekkelig konkretisert og egnet som grunnlag for kollektiv forvaltning. I vurderingen må det videre tas stilling til om de aktuelle rettighetene kan klareres direkte mellom bruker og opphaver/utøver.

Det må unngås at det oppstår usikkerhet eller tvil om hvorvidt organisasjonen har fått overdratt retten til å forvalte rettigheter på vegne av rettighetshavere, hvor langt denne retten strekker seg og om en slik overdragelse er gyldig i forhold til konkurranserettslige begrensninger. En godkjenning av departementet kan derfor ikke være generell og uspesifisert.

Ettersom det er et krav om at avtalelisens bare skal benyttes der det er upraktisk eller umulig, må det ikke etableres nye avtalelisenser uten at de som i vesentlig grad berøres er gitt anledning til å uttale seg før departementet treffer sin beslutning om eventuell godkjenning.

Videre må departementet vurdere organisasjonens forretningsførsel, økonomi ogandel. En organisasjon som ikke oppfyller sine forpliktelser overfor sine medlemmer eller som misbruker sin posisjon i forhold til rettighetsbrukerne, kan ikke anses egnet. Om organisasjonen har eksisterende systemer eller gjensidighetsavtaler kan ikke være avgjørende da dette vil utelukke nye organisasjoner og sementere f.eks TONO og andre organisasjoners monopol. Slik kriteriet nå er utformet, og uten nevneverdig veiledning i forarbeidene, blir for mye overlatt til skjønn og det vil oppstå usikkerhet med hensyn til om det er grunnlag for avtalelisensvirkninger.

Lovforslaget gir uttrykk for et ønske om å bytte ut kriteriet "*representerer en vesentlig del av opphavsmennene til verk som brukes i Norge*" med "*representerer et stort antall opphavere til verk som brukes i Norge*". Det fremgår av høringsutkastet at:

*"En endring som foreslått vil klargjøre at det ikke kan stilles krav til å representere en bestemt andel av det totale antallet, men at det må kreves at organisasjonen har en god representativitet. Med andre ord er det ikke tilstrekkelig å representere enkelte opphavere – det må være et stort antall. Dette vil også være i tråd med uttalelsene i sitatet ovenfor om at kravet er relativt og vil kunne bero på hva det er naturlig å kreve på det enkelte området".*

Discovery er av den oppfatning at det er positivt dersom det gjennom ovenstående legges til rette for at man kan ha flere konkurrerende organisasjoner som kan klarere rettigheter innenfor hvert "nærmere avgrenset område". Det er derimot uheldig dersom det har som effekt at det fortsatt blir monopolorganisasjoner, men med lavere grad av forankring i opphavers rekke, da dette uthuler utgangspunktet om individuell klarering.

### **Efemere opptak - forslaget § 4-33**

Discovery slutter seg til NRKs uttalelse på dette punktet.

### **Tvisteløsning - forslaget § 4-35**

Discovery slutter seg til NRKs uttalelse på dette punktet.

## **6. Lovens kapittel 5**

### **Overgang av opphavsrett**

#### Generelt

I innledningen til høringsnotatets kapittel om overgang av opphavsrett uttaler departementet:

*"Reglene om overdragelse skal både legge til rette for effektiv beskyttelse av opphavsretten og stimulering til ny skapende virksomhet, til gagn for opphaveren og samfunnet. Samtidig skal reguleringen ivareta avtalefriheten, erververs interesser og videreutvikling av markeder for omsetning av opphavsrett og nærstående rettigheter."*

Et av departementets uttalte hovedformål er således å sikre rettighetene til de som investerer i åndsverk. Dette er en nødvendig forutsetning for å stimulere til ny skapende virksomhet og videreutvikling av markeder for omsetning av opphavsrett, som igjen er til gagn for både rettighetshavere og samfunnet for øvrig.

Dette formålet er imidlertid i liten grad reflektert i reglene som foreslås. I stedet fremmer departementet en rekke forslag til ufravelige bestemmelser som på vesentlige punkter begrenser erververs rettigheter og muligheter for investering og nyskaping.

Flere av de foreslåtte endringene er utelukkende begrunnet i hensynet til de originære rettighetshaverne under en presumpsjon om at disse antas å være den svake part i avtaleforhold og forhandlinger.

Discovery anser det som en stor svakhet med lovforslaget at departementet på generelt grunnlag synes å operere med en oppfatning om at opphavsmenn/utøvere alene frembringer et åndsverk for egen regning og risiko og har et særlig behov for beskyttelse overfor mektige kontraktparter.

Det utelukkes ikke at det fortsatt er originære opphavere som har behov for særskilt beskyttelse, og Discovery støtter et lovforslag som tar sikte på å ivareta disse.

Det må imidlertid gjøres et klart skille mellom denne gruppen rettighetshavere hvor det foreligger et særskilt behov og den gruppen rettighetshavere der verk oppstår og skapes på bestilling som ledd i arbeids- eller oppdragsforhold.

I audiovisuelle produksjoner er det så godt som uten unntak denne siste kategorien rettighetshavere. Den skapende innsatsen skjer på bestilling fra en arbeids- eller oppdragsgiver. Avtale om medvirkning til frembringelse av et verk inngås *før* verket er skapt. Innsatsen skal leveres i samarbeid med en rekke andre bidragsyttere med større eller mindre grad av skapende innsats. Avtalene inngås og innsatsen ytes på ulike stadier i produksjonsprosessen. Avtalene er i hovedsak basert på kollektivt forhandlede tariff- og rammeavtaler mellom kompetente og sterke avtaleparter.

Karakteristisk for slike produksjoner er at de utgjør et komplekst nett av rettigheter. Slike rettigheter lar seg vanskelig skille ut for selvstendig bruk. Det kan ta flere år fra bestilling av manus til endelig produksjon foreligger. Produksjonene er svært kostbare og bestiller tar den finansielle risikoen. Bidragsyterne får betalt i forkant og uavhengig av det endelige resultatet.

Det er helt ulike hensyn som gjør seg gjeldende for disse to kategoriene av rettighetshavere og som vanskeliggjør innføring av generelle regler som gis anvendelse på begge typetilfellene.

Discovery mener at dette kan løses ved å innføre et skille mellom opphavsrett skapt på bestilling og opphavsrett der opphaver selv tar risikoen ved sin skapende innsats.

Nødvendigheten av et skille mellom rettigheter skapt i og utenfor oppdragsforhold gjør seg særlig gjeldende for bestemmelsene om avtaletolkning/spesialitetsprinsippet, endringer, videreoverdragelse, vederlag, lemping og adgangen til å ta tilbake overdratte rettigheter. Våre kommentarer under de ulike bestemmelsene må derfor leses i lys av dette skillet.

### **Spesialitetsprinsippet og bevisbyrderregel § 5-1**

Departementet har foreslått å innføre en regel som utvider dagens spesialitetsprinsipp. Etter forslaget 5-1 skal man ved tvil om tolkningen av et avtalevilkår om overdragelse av opphavsrett, tolke vilkåret til fordel for opphaveren.

Discovery har flere innvendinger til dette. For det første medfører forslaget en klar utvidelse av dagens spesialitetsprinsipp. Etter ordlyden gjelder reglen ubetinget og i enhver situasjon hvor rettigheter overdras, uavhengig av graden av tvil, partenes styrkeforhold, kompensasjonen som er gitt for arbeidsinnsats og overdragelse av rettigheter, samt andre relevante momenter.

For det andre mener Discovery at forslaget er lovtekniske uryddig ved at sentrale momenter for anvendelse av bestemmelsen ikke fremkommer av lovteksten. Dette gjelder blant annet det forhold at bestemmelsen bare skal gjelde overdragelser fra den originære rettighetshaver, krav om opphaverens personlige tilknytning til sitt verk, samt presumsjonen for at det foreligger sterk ubalanse i avtaleforholdet.

For det tredje er det uklart hvordan bestemmelsen vil komme til anvendelse på allerede inngåtte avtaler. Videre antar Discovery at et slikt strengt tolkningsprinsipp vil kunne skape grobunn for økt konfliktnivå mellom opphaveren og erververe og dermed svekke forutberegneligheten og investeringsviljen for audiovisuelle produksjoner.

Departementet har bedt om synspunkter på forslaget om å innføre en bevisbyrderregel som legger bevisbyrden til erververen. Discovery har vanskeligheter med å se at det foreligger behov for en særlig bevisbyrderregel på opphavsrettens område. Vi er ikke kjent med at en tilsvarende bevisbyrderregel gjelder på andre av sivilrettens felter og det fremstår som uklart hva de rettslige konsekvensene vil være av en slik bevisbyrderregel.

Forslaget antas å innebære et inngrep i rettssikkerheten uten at Discovery kan se at departementet har utredet behovet for eller konsekvensen av sitt forslag.

I dagens konkurransesituasjon med sterke globale aktører og hvor rettigheter stort sett håndteres gjennom kollektive avtaler og rammeavtaler, er det urimelig å innføre et regelsett som til de grader favoriserer den ene parten på bekostning av den andre. Satt på spissen innebærer dette at den enes pretensjon gjør at denne får rett.

Etter Discoverys oppfatning er det eksisterende uklarhet- og spesialitetsprinsippet som er utviklet gjennom rettspraksis og teori, anvendt i sammenheng med domstolens alminnelige bevisvurdering, tilstrekkelig for å sikre en sunn forvaltning av opphavsrettigheter.

Departementets forslag synes å være konfliktskapende, føre til økt belastning av rettsapparatet, samt være kostnads- og ressurskrevende. Det er videre vanskelig å finne



støtte for innføringen av et slikt utvidet spesialitetsprinsipp i opphaverens favør, sett i lys av den forhandlingsposisjonen norske opphavere og utøvende kunstnere har gjennom sin rettighetsorganisasjoner.

Discovery støtter derfor ikke departementets forslag på disse områdene.

### **Rimelig vederlag – forslaget § 5-3**

Discovery støtter et initiativ som tar sikte på å motvirke totaloverdragelse som ved press skjer vederlagsfritt eller til et meget lavt vederlag, slik departementet uttrykker sitt formål.

For å unngå utilsiktede og uheldige virkninger må departementets forslag imidlertid nyanseres og rettes inn mot områder hvor det er behov for en slik regulering.

Som hovedbegrunnelse for lovfesting av prinsippet om rimelig vederlag, viser departementet til at den originære skapende og utøvende kunstner er den antatt svakere avtalepart og derfor trenger et særskilt vern. Innen området for produksjon av audiovisuelt innhold er det vanskelig å se behovet for å operere med en slik antagelse. Dersom bestemmelsen er ment å gis *generell* anvendelse bør det utredes om det faktisk er behov for en regel som er ment å strekke seg utenfor det vernet som allerede følger av avtalelovens bestemmelser.

Discovery minner om at departementet allerede har innhentet rapporter som belyser økonomien innen sektoren for audiovisuell innholdsproduksjon og derigjennom styrkeforholdet mellom erverver og rettighetsskaper. Det vises til Ideas2evidence og Vista Analyse rapport 7/2014 «Åpen Fremtid - En utredning om økonomien og pengestrømmene i filmbransjen». Funnene illustrer tydelig at det ikke er grunn til den antagelse departementet opererer med.

Discovery frykter at det etableres et vern for en rettighetsgruppering basert på gale premisser og som ikke i tilstrekkelig grad ivaretar investeringsvernet og næringsinteressene.

Det investeres flere milliarder hvert år i norske produksjoner. Discovery opplever at skapende og utøvende kunstnere i slike produksjoner har konkurransedyktige betingelser både i forhold til tjenester som ytes og rettigheter som overdras.

Forhandlinger på området foregår med basis i kollektivt forhandlede tariff- eller rammeavtaler. Dette er avtaler fremforhandlet mellom sterke og kompetente avtaleparter (Skuespillerforbundet, Dramatikerforbundet, Norsk Filmforbund, Norsk journalistlag, Produsentforeningen Virke, IFPI, etc.).

Departementet må være varsom med å legge til rette for ordninger som griper inn i etablerte strukturer med utspring i den alminnelige organisasjons- og avtalefriheten, og som kan svekke investeringsviljen til produksjon av norsk innhold.

Det gjelder allerede et ulovfestet krav om rimelig vederlag ved overdragelse av opphavsrett. Hva som er rimelig vederlag må ta utgangspunkt i det konkrete avtaleforhold, der markedsprisen normalt angir hva som må betraktes som rimelig vederlag.

En slik forståelse er lagt til grunn i både Kabeltvistnemndas og Vederlagsnemndas praksis. Dette følger også av CRM-direktivet. Det er med andre ord ikke tale om en rimelighetsvurdering basert på forhold utenfor avtalerelasjonen og utenfor allerede etablert bransjepraksis.

I tilknytning til audiovisuelle produksjoner må det igjen påpekes at det er mediehusene som i all hovedsak tar den finansielle risikoen knyttet til investering i norske produksjoner. Audiovisuell produksjon igangsettes etter bestilling fra mediehusene. Mediehusene dekker alle kostnader til produksjonen uten sikkerhet for lønnsom investering. Følgelig skulle behovet for en regulering innenfor dette området i liten grad gjøre seg gjeldende. Investeringer i norske audiovisuelle produksjoner er kostnadskrevende, og det er en rekke ulike rettighetsgrupperinger som involveres. Produksjonen består av tett sammenvevde rettigheter. Enkelte kan bidra med stor grad av skapende innsats. For andre kan det være vanskelig å skille ut hva som er arbeidsinnsats og hva som er en skapende innsats.

I forlengelse av dette er det grunn til å påpeke at norske produksjoner regelmessig ikke er inntektsbringende i et «cost/revenue» perspektiv. Av norskproduserte programmer på våre kanaler er det kun et mindretall som gir overskudd. Disse bidrar til å finansiere de øvrige norske produksjonene.

Fremsettelse av krav om rimelig vederlag i etterkant av arbeidsinnsatsen vil forrykke balansen ved norske produksjoner på en uheldig måte. Den som har bestilt og investert i en norsk audiovisuelle produksjon vil måtte ta sjansen på at vederlaget er tilstrekkelig for å dekke overdragelse av rettigheter. Eventuelt må saken bringes inn for domstolsbehandling. I det komplekse rettighetsbildet for audiovisuelle produksjoner vil det være ressurskrevende å identifisere hva vedkommende har skapt som eventuelt skulle nyte opphavsrettsligvern. Verdien av dette må fastsettes blant annet i lys av alle de øvrige rettighetene i tilknytning til produksjonen. Dette er en uhensiktsmessig prosess all den tid arbeidsinnsatsen allerede er kompensert fullt ut og det har vært en forutsetning for deltakelse i produksjonen at rettigheter overdras i forhold til den utnyttelsen som var forutsigbar på avtaletidspunktet.

I forbindelse med forslaget om lovfesting av rimelig vederlag uttaler departementet at:

*«Også den økonomiske verdien til det som overdras er et sentralt moment som etter departementets som bør tillegges betydelig vekt ved fastsettelsen av det rimelige vederlaget etter den nye bestemmelsen.»*

I tilknytning til audiovisuelle produksjoner synes dette å skape stor usikkerhet. Hvordan skal man fastsette den økonomiske verdien til hver enkelt av de rettighetene som til sammen utgjør det audiovisuelle verket?

Bestemmelsen vil kunne medføre at én enkelt rettighetshaver får en urimelig sterk forhandlingsposisjon i forhold til den som har bestilt og investert i produksjonen. Dette vil gjøre seg gjeldende dersom man kommer i en situasjon hvor vedkommende vil kunne blokkere en utnyttelsesform.

Departementet uttaler at den økonomiske verdien til det som overdras bør tillegges «*betydelig vekt*». Vi antar at momentet departementet sikter til skal inngå i en helhetsvurdering og ikke tillegges mer vekt enn andre momenter. Discovery ber derfor om at departementet presiser dette i forarbeidene.

#### Etterfølgende forhold

Departementet ber om synspunkter på hvorvidt det også bør kunne tas hensyn til etterfølgende forhold når rimelig vederlag etter skal fastsettes.

Discovery mener at her må det skilles mellom ansettelses- og oppdragsforhold på den ene siden og tilfeller hvor kunstneren selv har tatt en vesentlig finansiell risiko for å få utgitt verket. Det vises til tidligere drøftelse om dette.

I tilfeller hvor det er betalt normal lønn/vederlag for ytelsen kan vi ikke se at etterfølgende forhold som ingen av partene kunne forutse på avtaletidspunktet skal danne grunnlag for krav om ytterligere betaling. Dette gjelder spesielt i tilfeller med et komplekst rettighetsbilde slik som for audiovisuelle produksjoner.

Det vil fremstå som en mer eller mindre tilfeldig gevinst for den enkelte bidragsyter om produksjonen blir suksessfull eller ikke. Derfor blir det galt med en slik generell regel. Det må stilles et visst krav om tilknytning mellom verkets suksess og bidraget fra den konkrete rettighetshaveren, slik det ofte gjøres i avtaler med profiler og sentrale skuespillere.

Det påpekes at det allerede eksisterer et vern mot urimelige avtaler som følge av etterfølgende forhold gjennom den alminnelige lempningsregelen i avtalelovens § 36.

Dernest bemerkes at dersom en slik særlig lempningsregel skal innføres, bør den gå begge veier. Det vil si at begge parter også må bære risikoen for manglende suksess.

For det tilfellet at bestemmelsen innføres støtter Discovery på denne bakgrunn departementets syn om at det er forholdene på avtaletidspunktet som skal danne grunnlag for vurderingen av hva som er å anse som et rimelig vederlag for overdragelsen av rettigheter.

### Ufravikelighet

Discovery støtter ikke departementets forslag om at bestemmelsen om rimelig vederlag ikke kan fravikes ved avtale dersom bestemmelsen gis generell anvendelse. Ved audiovisuelle produksjoner vil det i mange tilfeller være uklart om det foreligger skapende innsats, og hva verdien på dette utgjør utover det som allerede er betalt for arbeidsinnsatsen.

Videre vil det i audiovisuelle produksjoner ikke være praktisk mulig å fjerne én innsatsfaktor i en produksjon for det tilfellet at man ikke blir enige om verdien av de overdratte rettighetene. For å oppnå nødvendig forutberegnelighet, inngås det avtaler som regulerer både arbeidsinnsats og overdragelse av eventuelle rettigheter *før* produksjon igangsettes. Et krav om ufravikelighet vil skape usikkerhet i ettertid og være grobunn for konflikter ved at det påberopes at vederlaget man i sin tid var enige om ikke lengre fremstår som rimelig. Dette vil være et urimelig inngrep i avtalefriheten og en sterk svekkelse av investeringsvernet i loven.

### Oppsummering

- En generell regel om vederlagsberegning kan ikke gjelde for bestillingsverk.
- For audiovisuelle produksjoner vil det være utfordrende å operere med en generell regel om vederlagsberegning slik departementet har foreslått.
- Bestemmelsen må kunne fravikes ved avtale.
- Under enhver omstendighet bør det fremkomme av forarbeidene at det skal tillegges vesentlig vekt om erverver har tatt risikoen for den finansielle investeringen.

## Tilbakeføring av rettigheter - §5-5

Departementet foreslår å innføre en bestemmelse om at rettighetshaver kan kreve rettighetene tilbakeført til seg dersom ikke erverver av opphavsrett har tatt rettighetene i bruk innen en gitt frist. Vederlaget som er betalt for rettighetservervet kan ikke kreves tilbakebetalt og bestemmelsen er gjort ufravikelig med unntak av for fristens lengde.

Bestemmelsen har sitt opphav i lex specialis regelen ved forlagsavtaler og lar seg ikke begrunne på ethvert annet område innen opphavsretten.

Departementets forslag innebærer at bestemmelsen ikke skal få anvendelse i ansettelsesforhold. Dette unntaket må utvides til å gjelde alle former for arbeidsforhold, herunder oppdragsforhold og andre former for bestillingsverk. Det vises i denne sammenheng til drøftelsen nedenfor i tilknytning til §5-6.

På området for audiovisuelle produksjoner vil en slik bestemmelse være særdeles problematisk. Dette er større og sammensatte prosjekter med mange ulike rettighetshavere i flere ledd, der det endelige verket er et resultat av en felles skapende innsats og de enkelte bidragsyterne har fått betaling. Verket skapes over tid og det er ikke uvanlig at det går flere år fra produksjonsbeslutning tas til det audiovisuelle verket kan tilgjengeliggjøres. En stor mengde med avtaler inngås med ulike rettighetshaverne på ulike tidspunkt underveis i prosessen.

En bestemmelse som den foreslåtte vil reise mange spørsmål og være nærmest umulig å overholde. Fra hvilket tidspunkt begynner fristen å løpe? Hva slags bruk skal til for å avbryte fristen? Hvem skal rettighetene tilbake til? Den enkelte manusforfatter eller regissør? Hva når den enkelte rettighet er et resultat av en felles skapende innsats?

Som eksempel kan nevnes at et manus til en tv-serie blir til gjennom samarbeid mellom én eller flere manusforfattere og redaksjonelle medarbeidere/produsenter hos mediehus og produksjonsselskap. Hvordan skal den enkelte rettighetshaver kunne nyttiggjøre seg de tilbakeførte rettighetene når de ikke kan skilles ut i selvstendige verk? Når et mediehus

bestiller og investerer betydelige beløp i en tv-produksjon er dette i seg selv tilstrekkelig incitament for å nyttiggjøre seg produksjonen. Det tas en økonomisk risiko når hele produksjonen finansieres og samtlige rettighetshavere betales i forkant. Det vil være helt spesielle forhold som gjør seg gjeldende dersom man skulle velge likevel ikke å vise produksjonen. Et eksempel kan være at det ikke vil være moralsk forsvarlig å vise produksjonen av hensyn til de medvirkende. Skal en slik redaksjonell beslutning resultere i at rettighetene kan kreves tilbakeført?

Problemstillingen fremstår på området for audiovisuelle produksjoner, og for øvrig for verk skapt på bestilling, som svært lite aktuell. Det savnes en redegjørelse for det reelle behovet for endringer på dette området.

Dersom en slik regel skal innføres kan man jo, noe spøkefullt, også innføre en regel som gir erverver rett til å si opp avtalen hvis verket ikke attraherer interesse hos en allmenhet, dvs. at det blir ubrukelig for sitt formål.

Under enhver omstendighet må fristen i § 5-5 forlenges, erverv gjort av privatperson/forbruker må unntas og det må være mulig å gjøre unntak. Derfor må det innføres "med mindre særlige grunner tilsier det" eller lignende som en nødvendig sikkerhetsventil for å fange opp de svært uheldige utslag bestemmelsen kan få.

### **Overgang av rettigheter i ansettelsesforhold - §5-6**

Vi stiller oss i utgangspunktet positive til forslaget om lovfesting av prinsippet om rettighetsovergang i arbeidsforhold, forutsatt at det reflekterer det som i dag er gjeldende rett. Etter det vi forstår legger departementet den samme forutsetningen til grunn, jfr. departementets innledning i punkt 6.8.4.1: (s. 274):

*"Departementet foreslår en generell lovfesting av overgang av opphavsrett i ansettelsesforhold som kodifiserer gjeldende rett"*

Departementet sier videre under punkt 6.8.4.4:

*"Etter departementets syn innebærer forslaget kun en kodifisering av gjeldende rett. Den foreslåtte bestemmelsen vil derfor ikke gi noen endret rettstilstand for de ansettelsesforhold der bestemmelsen vil være aktuell".*

Den foreslåtte bestemmelsen innebærer imidlertid på flere områder en betydelig innsnevring i det som antas å være gjeldende rett.

For det første legger departementet til grunn at den ulovfestede regelen kun gjelder i rene ansettelsesforhold, noe som fremgår allerede ved at begrepet "arbeidsforhold" er skiftet ut med begrepet "ansettelsesforhold", samt av den videre ordlyden i bestemmelsen:

*"Verk som frembringes i oppdragsforhold, for eksempel av selvstendig næringsdrivende, freelancere eller innleide konsulenter, omfattes ikke av bestemmelsen."*

Den såkalte "Knophs maxime" danner utgangspunktet for den ulovfestede regelen om overgang av rettigheter i arbeidsforhold:

*"Prinsipalen vinner den rett over åndsverket som er nødvendig og rimelig, hvis arbeidsavtalen skal nå sitt formål, men heller ikke mer".*

Med «arbeidsavtalen» menes ikke kun de rene ansettelsesforhold, men samtlige arbeidsforhold der en rettighetsovergang er nødvendig og rimelig for at avtalen skal nå sitt formål.

At også oppdragsavtaler kan omfattes av prinsippet om overgang av opphavsrett, fremgår i Ole Andreas Rognstads, "Opphavsrett 2009" på s. 363:

*"Også for oppdragsavtaler må det være gangbart å trekke på formåls- og rimelighetsbetraktninger, og la rettighetene gå over i den utstrekning det er nødvendig for oppfyllelsen av oppdragsavtalens formål".*



At prinsippet om overgang av opphavsrett må omfatte alle arbeidsforhold, uavhengig av hva slags type avtale som er inngått, og ikke kan begrenses til kun å omfatte rene ansettelsesforhold, har vært et tema i innspillsrunden. En rekke aktører på det audiovisuelle området har bedt om at en lovfesting av den ulovfestede regelen om overgang av rettigheter også må omfatte oppdragsforhold og andre former for bestillingsverk.

Alt dette er ulike former for tilknytningsforhold til produksjonen og vi har vanskelig for å forstå hvorfor de skal ha ulik rettsposisjon på det opphavsrettslige området. Det er for eksempel ikke lett å se realitetsforskjellen på et varig freelance-oppdrag og et kortvarig, midlertidig ansettelsesforhold. At det her oppstår kunstige skiller berøres også Rognstad på s. 363/ NOU 1985:6 s 6:

*"...selvstendige oppdrag er en svært heterogen gruppe, fra enkeltstående bestillingsoppdrag til mer eller mindre varige frilansoppdrag. Varige frilansoppdrag kan ha atskillig likhetstrekk med arbeidsavtaler".*

Vi konstaterer imidlertid at departementet ikke har drøftet dette, men uttaler følgende:

*"Det antas at det ved bestillings- og oppdragsavtaler i større grad enn ved ansettelsesforhold er vanlig at det avtales at oppdragstaker erverver en rett til å bruke verket på en bestemt måte. Lovfesting av en presumpsjonsregel som også omfatter dette området, er det etter departementets vurdering derfor ikke behov for."*

Etter vår oppfatning er det på det audiovisuelle området et like stort behov for overgang av rettigheter uavhengig av om tilknytningen er et ansettelsesforhold eller oppdragsforhold. Bestemmelsens deklatoriske karakter gir uansett adgang til å regulere spørsmålet annerledes i både oppdrags- og ansettelsesavtaler.

Som påpekt overfor dreier dette seg om store, komplekse og sammensatte film og tv-produksjoner med en rekke ulike bidragsytere som alle har tilknytning til verket, men med ulike tilknytningsformer. Dette kan bl.a. omfatte oppdragstakere, konsulenter, freelancere

eller andre som jobber sammen med fast eller midlertidig ansatte hos den som bestiller og finansierer produksjonen.

Graden av skapende innsats er ulik, de som bidrar er tidsmessig inne i ulike faser av produksjonen, og i mange tilfeller er det vanskelig å skille mellom arbeidsinnsatsen og en eventuell skapende innsats. I forlengelsen av dette er det grunn til å påpeke at det i mange tilfeller vil være uklart om det ytes skapende innsats som vernes av åndsverkloven. Graden av den skapende innsatsen hos de ulike funksjonene i en produksjon vil også variere med hvor formatert programmet er. Den skapende innsatsen til en kameraansvarlig eller klipper i en egenutviklet dramaserie vil for eksempel være en helt annen enn for tilsvarende funksjoner i et programformat som "Idol" eller en sportsproduksjon.

Det komplekse rettighetsbildet nødvendiggjør en enkel og oversiktlig regel hvor tilfeldighetene i et tilknytningsforhold ikke kan være avgjørende for overgang av rettigheter. Videre er slike produksjoner svært kostnadskrevende, og det bør unngås at det i tillegg innføres kompliserte og ressurskrevende klareringsprosesser for berettiget utnyttelse.

Det er i slike sammensatte produksjoner nødvendig for en tilsiktet utnyttelse at rettighetene samles på én hånd. Knoph uttalte allerede i 1936 i denne sammenheng:

*"Et filmselskap har antagelig temmelig fullstendig rett over de enkelte medarbeideres bidrag»*

I samtlige forhold ytes det arbeidsinnsats, det skapes i større eller mindre grad opphavsrettigheter på bestilling, og det er oppdrags-/arbeidsgiver som har den finansielle risikoen. Opphaver får betalt i forkant og samtlige av rettighetene til det som skapes er nødvendige for at det overordnede målet med produksjonen skal nås; nemlig å vises for et publikum. Det er dette som burde være avgjørende for rettighetenes overgang, nemlig i hvilken utstrekning ansettelses- eller oppdragsavtalen forutsetter at det frembringes et verk eller annet opphavsrettslig beskyttet materiale.

Det følger også av det ulovfestede prinsippet om overgang av opphavsrett at det er *formålet* med avtalen som er avgjørende for hvorvidt og i hvilken utstrekning rettigheter overdras. Hva slags arbeidsforhold som omfattes av avtalen, samt i hvilken utstrekning rettighetene går over, blir derfor etter gjeldende rett et spørsmål om avtaletolkning ut fra

- i hvilken utstrekning arbeidsavtalen *forutsetter* at det frembringes opphavsrettslig beskyttet materiale, og
- i hvilken utstrekning det er *nødvendig* for å utnytte verket i arbeidsgiverens normale virksomhet

Discovery anser videre at den foreslåtte ordlyden "*begrenset til bruksformer som kunne forutses da verket ble skapt*" i realiteten vil snevre inn bestemmelsens rekkevidde i forhold til dagens ulovfestede rettstilstand i arbeidsgivers disfavør.

Den teknologiske utviklingen gjør at mediebransjen stadig må tilpasse seg nye utnyttelsesformer, mens andre faller fra. Som eksempel kan nevnes hvordan utnyttelse i form av DVD langt på vei er erstattet av video-on-demand. En regel som legitimerer overgang av opphavsrett kun for bruksformer som kunne forutses da verket ble skapt vil medføre at spørsmålet uansett vil måtte reguleres særskilt i arbeidsavtalen og bestemmelsen mister mye av sin betydning.

Vi anser at vilkåret om at overgang kun skjer "*i den utstrekning det er nødvendig for at arbeidsforholdet skal nå sitt formål*" i tilstrekkelig grad ivaretar behovet for å beskytte arbeids-/oppdragstaker fra åpenbart utilsiktede utnyttelsesformer.

Videre må det fremgå av ordlyden at overgangen skjer *eksklusivt*, samt at bestemmelsen også omfatter *videreoverdragelse* i de tilfellene der dette er en nødvendig forutsetning for utnyttelsen.

Dersom forslaget opprettholdes i sin nåværende form, ønsker Discovery at prinsippet forblir ulovfestet.

Forslag til ny ordlyd:

*§ 5-6 Åndsverk skapt i arbeidsforhold*

*Opphavsrett til verk som er skapt av arbeidstaker går med mindre annet er avtalt eksklusivt over til arbeidsgiver i den utstrekning 1) arbeidsavtalen forutsetter at det frembringes opphavsrettslig beskyttet materiale, og 2) det er nødvendig eller rimelig for at arbeidsforholdet skal nå sitt formål. Det samme gjelder adgang til endring av verket, med den begrensning som følger av § 2-3, samt for videreoverdragelse.*

*Bestemmelsen i første ledd gjelder også oppdragsforhold og liknende tilknytningsforhold hvor opphavsretten skapes på bestilling uten økonomisk risiko for resultatet av det som skapes.*

*For opphavsrett til datamaskinprogram skapt i arbeidsforhold gjelder § 5-9.*

**Erstatning og vederlag – forslaget § 9-3**

Discovery slutter seg til NRK's uttalelse på dette punktet og mener bestemmelsen ikke bør innføres.